

Psicologia Evolutiva I

Codi: 102575
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	FB	1	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Alicia Peralta Serrano
Correu electrònic: Alicia.Peralta@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Hi haurà lectures en llengua anglesa

Equip docent

Esther Maria Secanilla Campo
Marta Padros Castells
Mario Figueroa González
Maria Carme Cirera Amores
Remedios Rubio Garcia

Prerequisits

Específicament no hi ha cap prerequisit establert per a aquesta assignatura, però és molt recomanable cursar, simultàniament, la resta d'assignatures corresponents al primer semestre del primer curs. Aquestes assignatures són: Fonaments de Psicobiologia I, Història de la Psicologia, Personalitat i Diferències Individuals, Processos psicològics: Atenció i Percepció.

Objectius

El programa de Psicologia Evolutiva I aporta una introducció clara i simplificada de diferents interpretacions dels canvis i transformacions psicològiques que ocorren en les persones durant la seva vida. L'objectiu principal de l'assignatura és el de proporcionar uns coneixements teòrics i pràctics sobre alguns dels principals processos de l'evolució humana: la capacitat d'adaptació a l'entorn des del naixement; l'origen i el desenvolupament de la comunicació i de la parla, i les formes intel·ligents amb les quals l'individu organitza el món que l'envolta per a comprendre'l. Tot i que l'emmarcament conceptual i metodològic contempla les diferents etapes de la vida humana, es pren l'estudi dels canvis evolutius des de la concepció fins a l'adolescència com el període de temps privilegiat per descriure i explicar el desenvolupament i valorar la importància de l'educació i de la intervenció en les diferents etapes del cicle vital.

D'acord amb aquest enfocament, els objectius formatius de l'assignatura són:

- Llegir, escriure i parlar de forma acurada sobre el desenvolupament humà.
- Situar les veus teòriques en el seu context: coordinada històrica, model epistemològic, productivitat empírica i aplicacions.
- Definir conceptes i descriure seqüències de canvi evolutiu en les primeres etapes de la vida.
- Saber assenyalar i comentar la problemàtica científica, que compromet l'estudi del desenvolupament psicològic i els avanços de les investigacions a l'àmbit evolutiu per superar les dificultats conceptuals, metodològiques i d'ordre socio-econòmic i polític.
- Assolir la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

El contingut teòric i pràctic de l'assignatura tindrà continuïtat en l'assignatura Psicologia evolutiva II, treballant així totes les etapes del cicle vital del desenvolupament humà.

A cadascuna de les assignatures, per apropar-nos a l'estudi del desenvolupament humà, es treballarà una tècnica metodològica diferent: l'observació a l'assignatura Psicologia evolutiva I i, l'elaboració d'entrevistes a Psicologia evolutiva II.

Competències

- Distingir i relacionar els diferents enfocaments i tradicions teòrics que han contribuït al desenvolupament històric de la psicologia, i conèixer la influència que han tingut en la producció del coneixement i en la pràctica professional.
- Escoltar activament per poder obtenir i sintetitzar la informació pertinent i comprendre el contingut.
- Identificar i descriure els processos i les etapes del desenvolupament psicològic al llarg del cicle vital.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Treballar en equip.
- Valorar, contrastar i prendre decisions sobre l'elecció dels mètodes i dels instruments de mesura adequats en cada situació o context d'avaluació.

Resultats d'aprenentatge

1. Contrastar conceptes i processos biopsicosocials implicats en els canvis que tenen relació amb el creixement, el desenvolupament i l'envelliment mitjançant la investigació d'exemples a la vida quotidiana.
2. Contrastar les nocions d'evolució, desenvolupament i gènesi.
3. Descriure les principals característiques dels enfocaments teòrics en l'estudi de la psicologia evolutiva.
4. Identificar conceptes i processos evolutius a partir d'observacions sistemàtiques sobre el desenvolupament de les persones en els períodes de la vida.
5. Identificar les etapes del desenvolupament perceptiu i de l'adquisició del llenguatge.
6. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
7. Treballar en equip.
8. Valorar la pertinència dels mètodes d'avaluació del desenvolupament en cada una de les etapes del cicle vital.

Continguts

Descriptors: Teories i models del desenvolupament humà. Bases del desenvolupament humà. Desenvolupament psicomotor. Desenvolupament cognitiu. Desenvolupament de la comunicació i del llenguatge.

Programa per Blocs temàtics:

Bloc A. Introducció a l'estudi del desenvolupament humà

- Perspectiva històrica de l'estudi de la infància
- Nocions evolució, desenvolupament i gènesis
- Les principals escoles teòriques en l'estudi del desenvolupament

Bloc B. Desenvolupament psicobiològic

- Desenvolupament prenatal i neonatal
- Desenvolupament perceptiu
- Desenvolupament psicomotor i coordinació moviment

Bloc C. Desenvolupament de la comunicació i del llenguatge

- Ninjol ecològic-social primera infància
- Inici de la comunicació
- Emergència del significat en la ment infantil
- Teories sobre adquisició i desenvolupament del llenguatge

Bloc D. Desenvolupament cognitiu

- Perspectives teòriques sobre el desenvolupament de la cognició (Piaget)
- Perspectives teòriques sobre el desenvolupament de la cognició (Vygotsky)

Conferències:

Presentació i introducció a la Psicologia evolutiva I.

Visió contemporània del desenvolupament segons perspectiva sistèmica.

Metodologia

Les situacions d'aprenentatge a l'aula s'organitzen a través de:

- Conferències dirigides a sensibilitzar i desvetllar l'interès per les temàtiques que han marcat un camí a l'hora de comprendre el desenvolupament ontogenètic a les primeres etapes de la vida.
- Sessions expositives adreçades a presentar els continguts bàsics del programa.
- Sessions de pràctiques d'aula per a preparar, compartir, discutir les evidències d'aprenentatge i la realització del projecte empíric en petit grup.

Estudi observacional del desenvolupament infantil (8 mesos- 4 anys) i el seu context. Aquest projecte té com a objectius:

- Conèixer, analitzar i identificar algunes de les característiques evolutives dels infants referents al seu desenvolupament psicomotriu, de la comunicació i el llenguatge i, cognitiu.
- Ser capaç de planificar i dur a terme una observació i el corresponent anàlisi segons les característiques evolutives d'un infant.
- Utilitzar l'observació com a procediment de recerca d'informació.
- Utilitzar l'exposició oral i l'informe escrit com a procediments de comunicació d'informació.

Per a la realització d'aquest projecte es formaran equips de treball de 5 alumnes. Primer, individualment, es realitzarà un informe teòric-pràctic adaptat a l'infant a observar. A continuació, cada equip de treball realitzarà com a activitats formatives autònomes 3 observacions a un mateix nen o nena d'edat compresa entre els 8 mesos i 4 anys. Les observacions es realitzaran en diferents dies. Aquestes observacions aniran adreçades cap als aspectes següents: Desenvolupament psicomotriu, Desenvolupament de la comunicació i el llenguatge i Desenvolupament cognitiu. Les observacions es filmaran i cada equip de treball en farà una anàlisi i una presentació oral a classe. Posteriorment, cada equip de treball entregarà un informe escrit final on quedarà recollit l'anàlisi de cada una de les observacions realitzades, junt amb les aportacions fetes a classe pel conjunt de l'equip i el feedback del professorat.

Nota: La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries. L'equip docent detallarà a través de l'aula moodle o el mitjà de comunicació habitual el format presencial o virtual/on-line de les diferents activitats dirigides i d'avaluació, tenint en compte les indicacions de la Facultat en funció del que permeti la situació sanitària.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Conferències	3	0,12	1, 2, 3, 5, 8
Pràctiques d'aula: Observació infant	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Sessions expositives	28,5	1,14	1, 2, 3, 5, 6
Tipus: Supervisades			
Planificació observacions i exposicions i informe final	11,5	0,46	1, 2, 3, 5, 7, 8
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treball en grup	11	0,44	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Elaboració de treballs individuals	11	0,44	1, 2, 3, 5, 6, 8
Estudi	32	1,28	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8
Projecte empíric: Observació infant	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Recerca bibliogràfica i d'altres fonts d'informació	10	0,4	1, 2, 3, 5, 6, 8

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura inclou la realització de 2 proves escrites individuals; l'elaboració individual de l'informe teòric-pràctic adaptat a l'infant a observar; l'exposició oral de l'observació de l'infant i de l'anàlisi de les tasques proposades i; la redacció de la memòria del projecte final realitzat en petit grup.

La nota final de l'assignatura s'obtindrà a partir de la suma de les puntuacions ponderades de les evidències d'aprenentatge realitzades. A continuació s'especifica el pes relatiu de cadascuna de les evidències d'aprenentatge obtingudes i les setmanes en què es realitzen:

- Evidències classes expositives:
 - Evidència 1: Prova escrita individual (Bloc A i B): 25%
 - Evidència 2: Prova escrita individual (Bloc C i D): 25%

- Evidències classes seminaris:
- Evidència 3a: Informe teòric-pràctic adaptat a l'infant a observar: 10%
- Evidència 3b: Exposició oral en grup del projecte d'observació: 10%
- Evidència 4: Informe escrit del Projecte d'observació d'un infant realitzat en petit grup: 30%

AVALUACIÓ

- Es considerarà "ALUMNAT NO AVALUABLE" l'estudiant que concorri en: Haver entregat menys del 40% de les evidències avaluatives requerides.
- Es considera APROVAT l'alumnat presentat a totes les evidències i que obté una nota final ponderada > 5
- Per APROVAR l'assignatura, cal haver obtingut un total d'almenys 5 punts en l'avaluació continuada, amb un mínim de 4 punts o més (en una escala 0-10) en cadascuna de les evidències, totes elles obligatòries. En cas de no assolir aquests requisits la nota màxima que es pot obtenir és de 4.5 punts.
- Es considera SUSPÈS l'alumnat presentat que obté una nota final ponderada < 5

RECUPERACIÓ

- Podrà optar a la recuperació l'alumnat que al llarg de l'avaluació continuada hagi realitzat evidències amb un pes igual o major a 2/3 de la qualificació total i hagi obtingut una nota inferior a 5 punts i igual o superior a 3,5.
- La recuperació és final i consistirà en una prova escrita individual per a la Evidència 1 i 2. Per a recuperar l'Evidència 3A serà necessari lliurar de nou l'informe escrit amb les modificacions suggerides i corregides. Per a l'evidència 3B caldrà repetir l'exposició oral. Per a la recuperació de l'Evidència 4 serà necessari lliurar de nou l'informe escrit amb les modificacions suggerides i corregides.
- La nota obtinguda en la recuperació per cada evidència substitueix l'obtinguda prèviament amb un límit de 5 punts per cada evidència recuperada.
- La nota definitiva es recalcularà seguint els mateixos criteris que per a l'avaluació continuada.

No es preveu que l'alumnat de 2^a o posterior matrícula s'avalui mitjançant una única prova de síntesi no recuperable.

Es poden consultar tots els aspectes requerits a les Pautes de l'avaluació de la Facultat de Psicologia 2020-21 a l'enllaç següent: <https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Ev1 Prova escrita individual (1er període avaluatiu)	25%	1,5	0,06	1, 2, 3, 5, 6, 8
Ev2 Prova escrita individual (2on període avaluatiu)	25%	1,5	0,06	1, 2, 3, 5, 6, 8
Ev3a Informe teòric-pràctic (setmana 9)	10%	0	0	1, 3, 5, 6
Ev3b Exposició (setmana 19)	10%	0	0	5, 6, 7, 8
Ev4 Informe del projecte d'observació (setmana 20)	30%	0	0	3, 4, 5, 6, 7

Bibliografia

MANUALS

Palacios, J., Marchesi, A. i Coll, C. (comp.) (2001). Desarrollo psicológico y educación. Psicología evolutiva. Madrid: Alianza Psicología.

Perinat, A. (2003). *Psicología del desarrollo. Un enfoque sistémico*. Barcelona: EDIUOC.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

Berger, K.S. (2012) *Psicología del Desarrollo: infancia y adolescencia*. Madrid: Médica Panamericana.

Bronfenbrenner, U. (1987). *La ecología del desarrollo humano*. Barcelona: Paidós.

Bruner, J. (1986). *El habla del niño*. Barcelona: Paidós.

Delval, J. (1994). *El desarrollo humano*. Madrid: Siglo XXI.

García Madruga, J. A., Gutiérrez, F. i Carriedo, N. (2002). *Psicología Evolutiva II. Desarrollo cognitivo y lingüístico (Vols. I y II)*. Madrid: UNED.

García Madruga, J. A. i Delval, J. (Eds.) (2019). *Psicología del Desarrollo I. 2ª Ed.* Madrid: UNED

Gessell, A. (1988). *El niño de 1 a 4 años*. Barcelona: Paidós.

Gutiérrez Martínez, F. (2005). *Teorías del desarrollo cognitivo*. Madrid: McGraw Hill.

Hoffman, L., Paris, S. i Hall, E. (1995). *Psicología del desarrollo hoy Vol. 1*. Madrid: McGraw-Hill.

Marchesi A. Carretero M. i Palacios J. (1984). *Psicología Evolutiva. I y II*. Madrid: Alianza.

Piaget, J. (1952). *The origins of intelligence in children* (M, Cook. Trans.). New York: NY: Basic Books.

Silvestre, N. i Solé, R. M. (1993). *Psicología evolutiva. Infancia, preadolescencia*. Barcelona: Ceac.

Vasta, R., Haití, M. M. i Miller, S. A. (2001). *Psicología infantil*. Barcelona: Ariel.

Vygotsky, Lev S. (1986) *Thought and Language* (Eugenia Hanfmann & Gertrude Vakar. Trans. Revised ed.) Cambridge, MA: MIT Press (Original work published 1934).

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

Berger, K.S. i Thompson, R.A (2008). *Psicología del desarrollo: Infancia y Adolescencia. 7ª Edición*. Madrid; Panamericana, 1997.

Bradley, B. S. (1992). *Concepciones de la infancia*. Madrid: Alianza. (Original en anglès, 1989).

Córdoba, A. I., Descals, A. i Gil, M. D. (Coords.) (2006). *Psicología del desarrollo en la edad escolar*. Madrid: Pirámide.

Craig, G.J. i Baucun, D. (2009) *Desarrollo psicológico*. México: Pearson Educación.

Donaldson, M. (1984). *La mente de los niños*. Madrid: Morata.

Flavell, J.H. (1993). *El desarrollo cognitivo*. Madrid: Visor.

García Madruga, J.A. i Lacasa, P. (1992). *Psicología evolutiva*. Madrid: UNED.

García Madruga, J. A., Gutiérrez, F. i Carriedo, N. (2002). *Psicología Evolutiva II. Desarrollo cognitivo y lingüístico (Vols. I y II)*. Madrid: UNED. Gessell, A. (1988). *El niño de 1 a 4 años*. Barcelona: Paidós.

Gessell, A. (1988). *El niño de 1 a 4 años*. Barcelona: Paidós.

Palau, E. (2001). *Aspectos básicos del desarrollo infantil. La etapa de 0 a 6 años*. Barcelona: CEAC.

Peralta, A. (2002). La percepció dels mestres sobre les famílies procedents del Marroc i llurs relacions. Aproximació des d'un enfocament sistèmic i ecològic. En A. C. Mir (Coord.). *Les portes de l'escola. L' heterogeneïtat de les persones i les seves relacions*. pp 81-109. Universitat Autònoma de Barcelona. Servei de Publicacions. Col·lecció Documents.

Pérez Pereira, M. (1995). *Nuevas perspectivas en psicología del desarrollo. Un enfoque histórico crítico*. Madrid: Alianza Editorial.

Perinat, A. (1986). *La comunicación preverbal*. Barcelona: Avesta

Perinat, A. (2002). *La primera infancia*. Barcelona: UOC.

Postman, N. (1990). *La desaparició de la infantesa*. Vic: Eumo. (Original en anglès, 1982). Rogoff, B. (1993): *Aprendices delpensamiento*. Paidós. Barcelona

Schaffer, H. R. (2000). *Desarrollo social*. Mexico: Siglo XXI. (Original en anglès, 1996).

Teberosky, A.; Rivero, M.; Ribera, N.; Peralta, A.; Rabassa, M. y Portilla, C. (2008). *El discurso escolar: entre la oralidad y la escritura*. Barcelona: Graó. ISBN:978-84-7827-526-7 DL: B-1.300-2008

Articles recomanats

Alkire, S. (2002). Dimensions of Human development. *World Development*, 30 (2), 181-205.

Bronfenbrenner, U. (1985). Contextos de crianza del niño. Problemas y prospectivas. *Infancia y Aprendizaje*, 29, 45-55. (Original en anglès, 1979).

Bruner, J. (1972). Nature and uses of immaturity. *American Psychologist*, 27 (8), 1-22. (Versió en espanyol de Ileana Enesco, 1989).

Bruner, J. (1981). Vygotski: una perspectiva histórico-cultural. *Infancia y Aprendizaje*, 14, 3-17.

Otros materiales de referència

Podeu trobar vídeos sobre la temàtica de les pràctiques a l'aula de recursos (ADRE) de la Facultat de Ciències de l'Educació i a la biblioteca d'Humanitats.

A l'inici del curs es penjaran a l'aula Moodle referències actualitzades, si és el cas. A més a més es proporcionaran: Enllaços web de Dossiers de lectures i vídeos.